

Psykologiliitto

#koulupsykologikuuluukouluun

Sosiaali- ja terveysvaliokunta 26.2.2021

Suomen Psykologiliitto ry
Annarilla Ahtola
Puheenjohtaja

- ei vastusta sote-uudistusta tai hyvinvointialueiden perustamista
- ymmärtää uudistuksen tärkeyden ja välttämättömyyden
- kiittää mielenterveyden ja monialaisuuden huomioimista uudistuksessa
 - Suuri määrä psykologeja siirtyy hyvinvointialueille, mikä on tarkoituksenmukaista
 - Terveyskeskus, neuvola, perheneuvola, psykiatriat, neurologiat, lastensuojelu...
 - Hoitotakuun tiukennus, ml. psykologit, tulee olemaan huikea parannus kansalaisten mahdollisuuteen saada asiantuntevaa apua mielenterveysasioissa

- **vastustaa jyrkästi opiskeluhuollon psykologien ja kuraattorien siirtämistä hyvinvointialueille (sote-maakuntiin)**
 - Opiskeluhuollon psykologien työ on erilaista kuin psykologien työ hyvinvointialueilla, jolloin siirto ei tuo synergiaetua työn tekemisen, kehittämisen tai johtamisen suhteen
 - Koulu ei ole palvelu tai sote-palveluiden toimipiste vaan ensi sijassa kasvuyhteisö, jonne psykologi ja kuraattori tuovat osaamisensa lasten ja nuorten hyväksi
 - Psykologin asiakastyötä tehdään laajasti muuallakin kuin terveysorganisaatioissa, esimerkiksi yliopistoissa, vankiloissa, lastensuojelulaitoksissa, työvoimapalveluissa
→ Psykologi on tällöin toimintaorganisaation osa, ei vieraileva tähti, ja lisäarvo muodostuu nimenomaan tästä
 - Tiedonsiirtoa yksittäisten lasten, nuorten ja perheiden asioissa voidaan parantaa säätämällä, että kuraattorit ja psykologit kirjaavat jatkossa hyvinvointialueen rekisteriin ja tietojärjestelmään potilastiedot

Psykologiliiton muutosvaatimukset lakiesitykseen:

- **Psykologiliitto vaatii poistettavaksi:**

- Laki oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta 9 §
- Laki terveydenhuoltolain muuttamisesta, 17 a §
- Laki sosiaalihuoltolain muuttamisesta, 14 §, 27 c §

→ Ei haittaa muun uudistuksen läpivientiä tai onnistumista

- **Psykologiliitto vaatii toteutettavaksi:**

- Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 21 § 2 mom muutos mutta poistetaan sanat ”palvelun järjestänyt”

→ Psykologi ja kuraattori kirjaavat hyvinvointialueen rekisteriin ja tietojärjestelmään

→ Turvataan opiskeluhuoltotyön edellytykset ja mahdollisuudet ja samalla parannetaan tiedonsiirtoa yksittäisten lasten, nuorten ja perheiden asioissa opiskeluhuollon ja sote-maakunnan/hyvinvointialueen välillä

Opiskeluhuollon psykologien siirto hyvinvointialueille olisi huomattava linjanmuutos – tätäkö halutaan?

- Psykologien **työn painopiste siirtyisi** ehkäisevästä yhteisöllisestä työstä korjaavaan yksilötyöhön – muutetaanko opiskeluhoitolakia tältä osin??
- Opiskeluhuollon psykologit ja kuraattorit joutuisivat **sivuun koulun arjesta** ja sivistystoimen/oppilaitoksen tason työstä
- Opiskeluhuollon psykologien ja kuraattorien **resurssia viettäisiin pois kouluilta** ja oppilaitoksilta, sillä heille annettaisiin hyvinvointialueen tehtäviä (perusteluosa s. 338)
- **Sote-uudistuksen perusajatus on vahvistaa perustasoa ja ehkäisevää työtä** – lasten ja nuorten perustason ja edistävän&ehkäisevän työn keskeinen osa on koulu ja oppilaitos, kasvuyhteisö, jossa monialaisen osaamisen pitää olla sisällä

Nyt ei ole oikea aika isolle opiskeluhuollon hallintomuutokselle!!

- **Oppivelvollisuus uudistus** haastaa koulut ja oppilaitokset uudella tavalla ja korostaa kuntien roolia koulupolun mahdollistajana – osaamista ja tukea tarvitaan sinne, ei sieltä pois
- **Koronakriisi** jatkuu akuuttina vielä pitkään ja sen jälkihoito ja seuraukset tulevat olemaan useiden vuosien valtava työ esim. lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja oppimisen osalta – apua ja osaamista tarvitaan kipeästi sekä kouluihin, kuntiin että hyvinvointialueille
- **Sote- ja maakuntaudistus** on valtava hallintomullistus – opiskeluhuollon tilannetta voi tarkastella myöhemmin, kun hyvinvointialueet ja so&te-integraatio saatu pyörimään

Psykologiitto

3 + 1 pointtia

Miksi koulupsykologi kuuluu kouluun eikä hyvinvointialueelle?

1. Opiskeluhuolto on KOULUN JA OPPILAITOKSEN työtä

– ei sitä voi johtaa hyvinvointialueelta

Miten hyvinvointialueelta käsin

- voisi olla tietoa ja ymmärrystä kymmenien (satojen) peruskuntien sivistystointen ja oppilaitosten sekä yksittäisten kouluyksikköjen resursseista, tarpeista ja nopeastikin muuttuvista tilanteista?
- voitaisiin johtaa ja kehittää opiskeluhuoltotyötä, joka on koulun työtä?
 - Peruslähtökohta ja menetelmät ovat osin erilaisia kuin hyvinvointialueella, jossa pääosin tehdään vastaanottotyötä
 - Koulun voima ja mahdollisuudet ovat yhteisössä ja ryhmässä
 - Psykologin työ on erilaista sotessa ja koulussa
- oltaisiin mukana sivistystoimen&oppilaitoksen tason suunnittelu- ja kehittämistyössä, esimerkiksi johtoryhmissä, joita voi olla kymmeniä hyvinvointialueella?

2. Psykologin ja kuraattorin pitää ymmärtää koulun ja asuinalueen arkea, opettajien työtä sekä sivistystoimen reunaehdoja – tämä vaikeutuisi!

- Koulut, oppilaitokset ja kuntalaiset jäävät sote-uudistuksen jälkeenkin PERUSKUNTIIN – tämä on kuraattorin ja psykologin työympäristö, ei hyvinvointialue
- Opiskeluhuoltotyö on koulun ja oppilaitoksen yhteisössä tapahtuvaa työtä, ei vain sinne siirretty vastaanottotila – tärkein työpiste lasten hyväksi on OPEHUONE
- Koulupsykologi tuo osaamisensa koulun käyttöön: kehittää koulun toimintakulttuuria, tukee koulun aikuisten työtä, auttaa oppilaita tuntemaan koulun todellisuuden
- Psykologi ja kuraattori tuntevat kokonaistilanteen ja havainnoivat&arvioivat sekä suuntaavat työtä joustavasti, tehokkaasti ja monipuolisesti
 - Lapset nuoret perheet; asuinalue
 - Opettajat, muu koulun väki; rehtori
 - Sivistystoimi/oppilaitos

**Ongelma ei aina ole siinä,
missä se tulee näkyviin!**

3. Yhteisöllinen työ on opiskeluhuoltolain painopiste – ollaanko tätä muuttamassa?

- Yhteisöllinen työ **edistää** mielenterveyttä ja oppimista sekä **ehkäisee ongelmia**, mm. kiusaamista, syrjäytymistä, uupumista, koulupudokkuutta ja motivaatiopulmia
 - Psykologi tekee hyvää muuallakin kuin vastaanottohuoneessa!
 - Yhteisöllisen työn avain on yhteinen työ koulun muiden aikuisten kanssa sekä luokkatasolla, yhteisön tasolla että koko sivistystoimen organisaatiossa
 - Yhteisöllinen työ edellyttää tuttuutta ja luottamusta, joka ei toteudu muualta käsin
- Yksilötason vastaanottotyössä korjataan tai tutkitaan **ongelmia**, yhteisötyössä rakennetaan **hyvinvointia** – TULIPALON SAMMUTUS vs. PALOTURVALLISUUS
- Yhteisöllinen työ on **kansanterveystyötä** ja ainoa tapa edistää hyvinvointia ja ehkäistä ongelmia laajassa mittakaavassa – koulun mahdollisuutta tehdä hyvää koko ikäluokalle ei kannata hukata!

+ 1: Opiskeluhuollon työtilojen pitää olla koululla!

- Psykologien ja kuraattorien sijainnista on tarpeetonta säätää
- Ei opettajienkaan sijainnista ole säädetty
- On itsestään selvää, että opettaja, psykologi ja kuraattori ovat KOULULLA
- Mikäli halutaan säätää: **"Palvelut on järjestettävä koulussa tai oppilaitoksessa."**
- Lisäys tehtävä oppilas- ja opiskelijahuoltolakiin
- Muotoilu "oppilaitoksen läheisyydessä" ei riitä, sillä on turvattava
 - Lasten ja nuorten pääsy vastaanotolle – myös eskarilaiset!
 - Seuraa juridisia ongelmia vastuiden ja poissaolojen suhteen, jos toiminta ei ole koulun toimintaa eikä koulun tiloissa
 - Opettajien ja muun koulun väen pääsy palavereihin
 - Psykologin ja kuraattorin pääsy koululle, jossa hänen pitää olla saatavilla, näkyä ja toimia opehuoneessa, käytävillä, luokissa, ruokalassa
 - Jos työtila on esimerkiksi viereisessä sote-keskuksessa, kuraattori ja psykologi integroituvat sen työntekijöiksi, eivät enää koulun henkilökuntaan

Uudistuksen perimmäinen syy ja tarkoitus jää epäselväksi

- Kuvaillaan usein sanomalla, ettei uudistus muuta mitään. Mitä ihmettä??
- Perusteluosa keskittyy kuvaamaan sote-palveluille ja yksilötyölle mahdollisesti koituvia hyötyjä – yhteisöllinen työ ja koulun näkökulma jää täysin syrjään
- Yhteinen hallinto ei tuo lisää resursseja tai synergiaetua mutta pilaa työn edellytykset
- Sote-ammattilaisten yhteistyö sujuu yli hallintorajojen, sillä kieli on yhteinen – toimivan yhteistyön luominen kouluyhteisössä edellyttää paljon enemmän
- Siirto ei ratkaise pienten tai syrjäisempien kuntien rekrytoinnin haasteita
 - Suomen asutusrakenne, koulujen sijainti ja työn perusluonne pysyvät samoina
 - Verkostoitumista, johtamista ja tukea ei voi sijoittaa hyvinvointialueelle, koska työ ei ole siellä
 - Psykologeilla on paljon työmahdollisuuksia, miten julkinen sektori pitää pintansa?
 - Psykologian alan koulutuspaikkoja on lisätty ja lisätään huomattavasti

Sote-uudistus kannattaa nyt toteuttaa ja se voidaan toteuttaa ilman opiskeluhuollon siirtämistä

- Puitelakiuudistuksen kokonaisuudessa pieni käytännön tason yksityiskohta
- Erittäin tärkeä asia lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin ja koulunkäynnin tukemisen kannalta
- Lasten ja nuorten hyvinvointi ja oppiminen ovat koronan takia vakavassa vaarassa, nyt ei ole oikea hetki tehdä isoa muutosta, joka heikentää koulujen ja oppilaitosten osaamista ja niissä tarjottavaa tukea
- Rekisteristä ja kirjaamisesta kannattaa säätää erikseen

Psykologiitto

#koulupsykologikuuluukouluun

Kiitos

Puheenjohtaja Annarilla Ahtola

annarilla.ahtola@psyli.fi

tel. +358 40 687 7677